

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 294.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY MORNING, DECEMBER 16th, 1930.

LETO XXXII — VOL. XXXII

Kvartet pevskega društva Jadran je izboren. So- list Belle pel sijajno

Peti slovenski radio koncert v letošnji sezoni je bil brez dvoma velik uspeh. Nastopil je kot solist poznani Mr. Louis Belle, poleg njega pa je pel moški kvartet pevskega zbora Jadran. In če omenimo, da je naš slovenski radio orkester igral kot še nikdar prej, tedaj je bil program popoln. Kvartet društva Jadran je zapel kot prvo pesmico "Pod oknom" v počast rojaku v Girardu. Zapeli so jo s pravim občutkom in izbornimi glasovi. Člani tega kvarteta so: Novak, Dujmovič, Stanonik in Podboj. Glasove imajo pa take, da jih je bilo slast poslušati in prav gotovo pričakujemo, da jih v kratkem zopet slišimo. Zapeli so še "Jutri vstala bom," "Kazen," "Vasovalec" in navrgli so še pesmico "Sinčič sem na vasi bil." Mr. Louis Belle je kot prvo točko opustil pesem "Slavec," pa je zapel "Ančica, srček moj," in sicer tako čuteče, da je dobil mnogo odmeva od ljudi. Tudi vse ostale njegove pesmi so bile pete z občutkom in pravim glasom. Valčki in polke, proizvajane po slovenskem radio orkestru, so bile nad vse pričakovane dobre. Imeli smo pa tudi srečo, da se je program sploh vršil. V strojnem oddelku WJAY postaja, kjer se nahajajo generatorji in oddajniki aparati, so pregorele električne žice, in postaja WJAY ni mogla oddati programa v nedeljo od 9. ure zjutraj do pol ene popoldne. Poklicanih je bilo več ekspertov za radio, ki so po težkem trudu končno postajo zopet spravili v red. V nedeljo je izgubila postaja nad \$700.00. To smo pripomnili, da ljudje vedo vnaprej, če bi se mogoče pripetilo kako nedeljo, da program izostane, da bo nekaj narobe pri postaji, dočim bi Slovenski radio klub vselej pripravljen ob pravem času. Radio postaja WJAY ima sicer popolnoma novo opremo, in je ena najbolj glasnih postaj v Clevelandu za gotovo razdaljo, toda včasih se pripeti, da pri najboljši volji ni kaj v redu. Dočim je bil program izvršen, pa smo v nedeljo še čutili posledice neljubega dogodka na postaji. Pazite pa na prihodnji program, bo nekaj izrednega.

Listnica uredništva

Včeraj in zadnjo soboto smo prejeli toliko dopisov za božično številko "Ameriške Domovine," da jih ne moremo več sprejemati. Kar jih pride danes še v urad, bodo mogoče priobčeni, za nadaljnje dopise pa ne jamčimo, da pridejo v božično številko. Zahvaljujemo se pa prav lepo vsem cenjenim dopisnikom in dopisnicam za zanimanje. V resnici moramo biti hvaležni narodu, ki se tako iskreno zanima za "Ameriško Domovino."

Društvo "V Boj"

Navni uradniki društva "V Boj" št. 53, SNPJ so sledeči: — predsednik John Gorjanc, podpreds. Franciškin, tajnik Frank Hagyn, zapisničarka Frances Bostich. Nadzorni odbor: Joško Penko, Frank Jereb in J. Princ.

Iz domovine

Z obiska v stari domovini so se pretekli teden povrnili v Cleveland Anton Eppich, Tony Rodica, Jožef Blaž, Mary Marolt in Anton Krašovec. Prav dobro došli!

Slaven urednik angleškega časopisa je umrl v ječi, kjer je bil 11 let

Ossining, N. Y., 15. decembra. — V tukajšnjih državnih zaporih je umrl včeraj Charles E. Chapin, sloviti urednik newyorškega časopisa "The World." V zapor je prišel, ker je leta 1918 ustrelil svojo ženo. Chapin je tedaj stanoval s svojo ženo v nekem hotelu, kjer jo je ustrelil, ko je spala v postelji. Chapin je bil tedaj 60 let star. Izjavil je, da je ustrelil ženo, ker se je bal bodočnosti, ker ga je davila bolezen, in radi bolezni ne bi mogel toliko zaslužiti, da bi imel z ženo ugodno življenje. Dasi je podedoval po svojem stricu \$50.000, pa je zašel v dolgove, katerih ni mogel plačati, in to ga je napotilo, da je ženo ustrelil. Hotel se je potem tudi sam končati, toda najbrž ni imel poguma, zato je šel na policijsko postajo, kjer je priznal, kaj je naredil. Tekom sodne obravnave se je priznal krivim umora druge vrste, in je bil obsojen na 20 zaporov. Prihodnje leto bi bil izpuščen iz ječe, ker se je dobro obnašal. Zadnja tri leta je neprestano bolehal. V zaporih je bil urednik "Sing Sing News," katere je tako izvršno urejeval, da so se jetniki kar trgali za list. Poleg tega je bil vrtnar in je povzročil, da so okoli Sing Singa nastali krasni vrtovi z vrtnicami in raznimi cveticami, nad katerimi so imeli jetniki veliko veselje. Zadnja leta je bival v mrtvaški celici zaporov, in sicer na svojo lastno željo. Ko je umiral, je bil navzoč pri njem ravnatelj zaporov, ki ga je tolažil. Predno je umrl, je izročil pismo ravnatelju, v katerem prosi, da ga pokopljejo v Washingtonu, takoj poleg groba njegove žene, katero je ustrelil, in da ne mara nobenih pogrebnišnih obredov in da naj bo krsta kar najbolj mogoče priprosta. Chapin je bil svoje dni poznan kot eden najboljših urednikov ameriškega časopisja.

Društvo Mir

Na letni seji društva Mir, št. 142 SNPJ so bili izvoljeni sledeči uradniki: predsednik John Prusnik, podpreds. John Habe, tajnik Louis Mrmolija, 780 London Rd., zapisničar Jos. Prestir, blagajnik August F. Svetek, podblagajnik Jakob Grošelj. — Nadzorniki: Frank Šuštaršič, Anton Bokal, Frances Martinak. Zastavonoša Jos. Ostanek; bolnični odbor: Frank Komidar, Jakob Grošelj, zastopnik Anton Ogrin, vratar Matt Bratkovič. Zdravnika dr. Anthony Skur in dr. M. C. Davis.

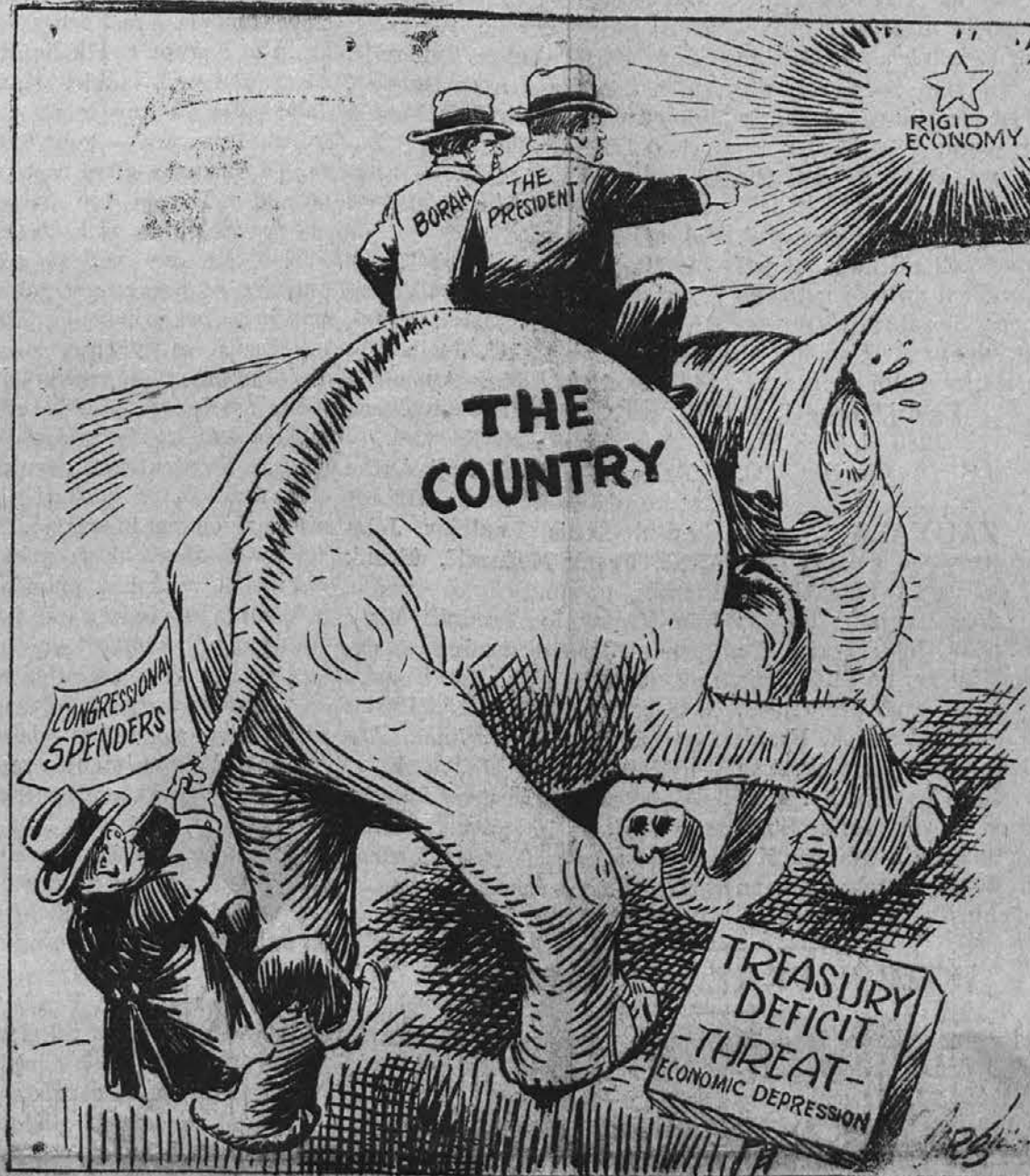
Društvo Lunder-Adamič

Društvo Lunder - Adamič št. 20 SSPZ je izvolilo sledeče uradnike za leto 1931: predsednik Krist Stokel, podpredsednik Louis Levstik, tajnik Wm. Candon, blagajnik Anton Wapoteh. Nadzorni odbor: Ignac Smuk, Frank Kovačič in Jos. Likar. Zastopnik za konferenco S. N. Doma Krist Stokel. Zastopnik kluba društev S. N. Doma Anton Wapoteh, Frank Ogler in Jos. Okorn. Društveni zdravnik dr. F. J. Kern.

Božična številka

Božična številka "Ameriške Domovine" izide v ponedeljek, 22. decembra. Bo nekaj prav zanimivega glede dopisov, člankov in slik. Posamezne številke bodo po 5 centov, za staro domovino pa po 10 centov.

Kljub milijardam preti zvezni blagajni deficit

Raketirjeva sestra je bila poročena v Chicagi med bombami in revolverji

Chicago, 15. decembra. — Sestra razvpitega gangeža in raketirja Al Caponeja, Mafalda Capone, je bila včeraj poročena v neki mali cerkvi v predmestju Cicero. Poroča se je vršila v največjem sijaju. Nevesta je stara 18 let in je poročila nekega Italijana, po imenu John Maritote. Dasi je Capone skušal vso stvar držati tajno, pa se je na lice mesta, v cerkvi in okoli cerkve zbralo nad 4000 oseb, ki so bili priča poroki. Pa ne samo civilisti so bili navzoči, pač pa tudi nekako sto detektivov, ki so imeli krasno priliko izslediti znane gangeže, ki so se pojavili pri poroki. Vsak detektiv je bil oborožen z več revolverji in policistom se je v resnici posrečilo, da so dobili pet znanih raketirjev in gangežev v množici, katere so seveda na mestu aretirali. Al Capone sam je bil navzoč, obdan od svoje "telesne straže." Množica, navzoča pri poroki, je bila zelo pisana. Poleg navadnih delavcev si videl mnogo oseb v frakih in cilindrih. Cerkev je bila sijajno okrašena. Nevesta je imela obleko z vlečko 25 čevljev dolgo. Nevestin sopek je imel 400 šmarnic. Poroča se je sicer izvršila brez vsake druge nezgode, kot da so detektivji aretirali pet oseb, ki so prinesle revolverje k poroki in pri enem so dobili celo bombo.

Božična prodaja

Mr. Albert Simens, ki ima trgovino za ženske in dekleške obleke na 694 E. 200th St. naznana, da pride 18. 19. 20. in 22. decembra v njih trgovino sv. Mišlavl, ki bo delil otrokom brezplačno lepa darila. To slovensko trgovino prav toplo priporočamo vsem Slovincem v Nottinghamu in Euclidu.

Kongresmani zahtevajo, da ameriška vlada prene- ha s suhaško propagando

Washington, 15. decembra. — Kongresnik iz države New York, F. H. La Guardia, ki je nasproti prohibiciji, je danes silovito napadel v zbornici poslancev suhaško propagando, katero vrši prohibicijski urad ameriške vlade. Potem ko je v zbornici napadel suhaško propagando, katero vrši prohibicijski urad ameriške vlade, je v kongresu, da se ne sme dovoliti nobenega denarja več v enake svrhe. V posebnem pismu, katerega je pisal La Guardia na generalnega zveznega pravdnika, izjavlja kongresman, da je sramota, da se vlada poslužuje enakih metod, ki ne samo, da niso resnične, pač pa tudi nedostojne Zedinjenih držav. La Guardia je obenem naznanil, da se bo boril do skrajnosti, da kongres ne dovoli nobenega denarja več v enake svrhe. Direktor prohibicijskega urada, Amos Woodcock, ima na razpolago 50 tisoč dolarjev, da širi potom vladnega urada suhaško propagando po Ameriki. La Guardia je pisal na justični oddelek vlade, da je sramota, da se vlada poslužuje takih sredstev, katerih namen je širiti prohibicijo. Prvič so vladni dokumenti pisani v zelo slabi angleščini, drugi pa izjave in trditve vladnih uradnikov nikakor ne odgovarjajo resnici. Radi tega bo nastal precej oster boj v kongresu.

Igra v gledališču

Mladi Jos. Sodja igra te dni v Lowe's State gledališču. Začel je zadnji petek in bo igral do 19. decembra istotam. Igra banjo solo. Ljudje ga zelo radi poslušajo, kar je v dokaz aplavza, ki ga naš mladi Slovenec dobi.

Poraz republikancev v dr- žavi Ohio je pripisati suhaškemu težnjam

Washington, 15. decembra. — Republikanska stranka v državi Ohio je bila pri zadnjih volitvah poražena, ker so republikanci držali s suhači, dočim je očividno, da je velika večina državljanov v državi Ohio nasproti prohibiciji. To se je zlasti očitno pokazalo v slučaju Chas. Thompsona, ki reprezentira v kongresu peti kongresni distrikt države Ohio. Njegov okraj obsega sedem countijev, in svoje dni so bili v teh okrajih sami suhači. Z leti se je pa mišljenje ljudstva spremenilo. Thompson je bil pri zadnjih volitvah ponovno kandidat republikanske stranke za kongres, toda je bil poražen, ker je govoril za prohibicijo. Porazil ga je demokrat, ki je govoril proti prohibiciji. Thompson je bil poražen kljub dejstvu, da je bil prej šestkrat zaporedoma izvoljen v kongres. Thompson je prvotno izjavil, da je bil poražen radi gospodarske depresije, toda v gl. odboru republikanske stranke so mu povedali, da je prišel poraz, ker je preveč pridigal prohibicijo. In Thompson danes to verjame. Republikanska stranka je danes prepričana, da bo doživela pri prihodnjih predsedniških volitvah velik poraz, ako bo še nadalje podpirala prohibicijo.

Pozabljena suknja

Na zabavi društva Kras št. 8 SDZ, ki se je pred kratkim vršila v Slovenskem domu v Col. linwoodu na Holmes Ave., je nekdo pozabil lahko suknjo. Dobi jo, ako se oglasi pri tajniku.

Zgubljen pes

Od hiše na 6501 Glass Ave. se je zgubil pes, pudel pasme. Kdor ga je našel, je prošni, da ga pripelje nazaj.

Novice o položaju v Evropi. Napeto razmerje med mnogimi državami

Moskva, 15. decembra. — Tekom januarja meseca se bodo vršile po vsej sovjetski Rusiji volitve za sovjete v mestih in občinah. V malih vasi se enake volitve vršijo že sedaj. Prebivalstvo po Rusiji je prepričano, da je vojna z Rusijo neizbežna. "Pravda" piše, da nevarnost intervencije od strani Evrope nikakor še ni minila, in da se zlasti Francija oborožuje proti Rusiji.

Rim, 15. decembra. — Pod poveljstvom ministra za zrakoplovstvo, Itala Balbo, se napoti laška zračna flota na pot proti Južni Ameriki. Tega poleta se udeležijo dvanaest vojnih zrakoplovov. Na vsakem zrakoplovu se nahajata dva pilota, en radio operator in en mehanik. Vsega skupaj je 48 častnikov in posadke.

Atene, 15. decembra. — V zadnjem času fašistovski časopisje jako rezervirano piše glede odnošajev med Grško in Italijo. Na Grškem se nahaja več laških vojakov, katere vodijo laški misijonarji. Tem šolam je grška vlada omejila gotove pravice, in kmalu bi prišlo do resnega spora radi tega.

Nove odbornice

Na letni seji društva Waterloo Grove, št. 110 WC, je bil izvoljen sledeči odbor za l. 1931: Gertrude Balish, predsednica, Frances Henikman, tajnica, Ana Skolar, blagajničarka, Sylvia Jacklets, zapisničarka, Mary Poye, ml., svetovalka, Urška Branisl, spremljevalka, Jennie Potočnik, duhovna voditeljica, Mary Henikman, vratarica, Slavka Stušek, Molly Tomaric, Rose Mesojedec, nadzornice. — Dr. Perme, Fingerhut in Seigel, društveni zdravniki. Seje se vrše vsak drugi petek v mesecu, v spodnji dvorani Slov. Delavskega Doma ob 7.30 zvečer.

Ruske slike

Kot nam naznanja Sam H. Stecker, se bodo pričeli v petek, 19. decembra, prvič kazale ruske premikajoče slike v Clevelandu. Slike boste lahko videli v Kinsman gledališču na Kinsman Rd., in E. 140th St. Naslov prve slike je: "Staro in novo," katero bodo kazali v petek zvečer. Potem sledijo še druge slike kot "Kitajski Ekspres," "Deset dni, ki so pretresli svet," in "Car Ivan Grozni" itd. Kdor se zanima za produkcijo in kazanje enakih slik, ko dobrodošel v Kinsman gledališču.

Za brezposelne

V katoliških cerkvah se je preteklo nedeljo prebralo pismo škofa Schremsa-a, ki je pozival v pismu vse one, ki imajo kako delo, da to delo izročijo brezposelnim, katerih je tolikšno število. Kake poprave pri hiši, zunaj hiše in enake stvari, ki bi prinesle vsaj nekaj dni dela brezposelnim, bi mnogo pomagalo, da se pomanjkanje med delavci vsaj deloma oblaži.

Društvo Jugoslav Camp

Društvo Jugoslav Camp, št. 293 W. O. W. je izvolilo sledeče uradnike: predsednik John Zlatel, podpredsednik John Taučar, tajnik Wm. Candon, blagajnik Frank Nelic. Nadzorni odbor: Anton Vidmar, Geo Bolle in Jakob Selan. Redar John Mramor, vratar Jos. Papič, društveni zdravnik dr. F. J. Kern. Zastopnik konference S. N. Doma Wm. Candon.

Nova revolta je izbruhnila na Španskem. Vojno stanje je proglašeno

Madrid, 15. decembra. — V predmestju glavnega mesta Madrida, kjer se nahaja vojaška zrakoplovna postaja, je prišlo do ostrega spopada med zrakoplovci in vojaštvom, katere je esbeno vodil ministrski predsednik general Berenguer. Vojaški zrakoplovci, ki so se pridružili upornikom, so bili po krakem boju poraženi. Medtem se pa naznanja, da se je pod krinko generalnega štrajka razširilo v deželi uporniško gibanje v pri republike. Na d Madridom in raznimi drugimi mesti na Španskem so leteli danes zrakoplovi, ki so metali na zemljo razne letake, v katerih se naznanja, da ima uporniško gibanje na Španskem zaznamovati uspeh. Delavci se pozivlje, da nikakor ne gredo na delo, dokler ne bo organizirana republikanska vlada. Voditelji upornikov so že razklicali špansko republiko. V plakatih se povdarja, da ima novo ustanovljena republika zaslonbo od naroda in vojaštva. Gibanje za republiko da je baje raznarjano po vsej deželi. Uporniki so mnenja, da bodo ustvarili republiko brez prelivanja krvi, in da bodo znali pokesati, da se zna Španka sama vladati.

Najnovejša poročila pa pravijo, da se je uporniško gibanje razširilo, da dobivajo uporniki moč in da je kralj pripravljen bežati.

Društvo France Prešern

Društvo France Prešern št. 17 S. D. Z. je izvolilo sledeče odbornike: predsednik A. M. Kolar, podpredsednik in zapisničar Stanley Dolenc, tajnik John Zalar, 1101 E. 62rd St., blagajnik John Paulich, nadzorniki: Mike Kranje, John Godnjavec in John Cenat, Zdravniki: dr. Oman, dr. Kern, dr. Perme. Zastopnik za konferenco S. N. Doma S. Dolenc.

Cleveland Broadcasters

Društvo Cleveland Broadcasters št. 42 Z. S. Z. je izvolilo sledeči odbor za leto 1931: predsednik Frank Števic, podpredsednik John Tome, tajnica Margaret Vintar, zapisničar Victor Grebenc. Nadzorni odbor: M. Bambich, Karolina Ausec, John Grebenc. — Zdravnika sta dr. Oman in dr. Kern.

Rejstna proslava

Dr. Leonid Pitamic, jugoslovanski poslanik v Washingtonu, nam je poslal prijazno povabilo, da se udeležimo rojstne proslave kralja Aleksandra I. Proslava se vrši v prostoru jugoslovanskega poslanstva v sredo, 17. decembra. Iskrena hvala!

V bolnico

V St. Alexis bolnico se je podala Mrs. Mary Osredkar, 1113 E. 64th St., sestra Antona Fortunata, našega zastopnika. Podvreči se bo morala težki operaciji.

Društvo Zorislava

Pevsko društvo Zorislava ima v sredo, 17. decembra, v spodnjih šolskih prostorih na Bliss Rd., ob 8. uri zvečer jako važno sejo. Članice, pridite gotovo!

Obisk

V ponedeljek se je mudil v Clevelandu Mr. Frank Gruber, slovenski farmar iz Geneve, O. * Nevarno je zbolel Raymond Poincare, bivši predsednik Francije.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
4117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRO, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 294, Tue., Dec. 16th, 1930.

Kako govorimo

Vsak človek ima dar govornice, dar jezika, dar izražanja svojih misli. Ta naš dar nas bistveno razlikuje od živali. Ne samo, da živali nimajo razuma, pameti in spoznanja, pač pa slednji razum in pamet tudi ne morejo izraziti potom govornice.

Mi govorimo in se pogovarjamo, da povemo eden drugemu svoje težave, svoje veselje, svojo voljo, da smo pripravljeni to ali ono storiti. Mi govorimo pri naših sejah, pri društvih v Narodnih domovih, govorimo, da si očitamo grehe eden drugemu, da si prispodablamo dobrote naše, katere imamo in katerih nimamo, skratka, govorica je naš največji dar, s katero se lahko predstavljamo eden drugemu.

Govore lahko vporabimo v dobro ali v slabo. Človek, ki je značilen, ki ima čisto vest, človek, ki je odkrit in pošten, bo tudi odkrito in pošteno govoril o svojem bližnjem. Skrbno se bo izogibal, da nikdar ne reče ničesar proti svojemu bližnjemu, o čemur ni prepričan, ali pa je slišal kaj slabega od nezanesljive osebe.

In če eden ali drugi ve kaj slabega o svojem bližnjem, o svojem znanцу, prijatelju, ali celo sorodniku, tedaj bo to na lep in prijazen način pojasnil. Lagati znajo psi, lagati pa zakrnjeni ljudje brez značaja. Dostojen človek bo pa vedno na dostojen način pojasnil v dostojni govorici, kaj misli.

Največ prepira, sovraštva, nesporazuma in bojev v človeškem življenju prihaja od tod, ker se ljudje medsebojno ne razumejo, govorijo o stvareh, ki niso resnične, iz česar izvira prepričanje in sovraštvo. To so ostanki poganskih časov, ko so imeli pogani bogove za ljubezen in bogove za sovraštvo. Današnja krščanska doba bi morala vse to zavreči.

Pokazali se bomo razumne, inteligentne, zavedne ljudi, ako bomo o svojem bližnjem vedno govorili dostojno in le to, o čemur smo prepričani, da je resnica. Kakor hitro zaideemo iz te poti, smo že kršili temeljno načelo medsebojnega sporazuma: tolerantnost.

Vi, ki govorite preko svojega bližnjega, za hrbtno ali pa očitno, morate dobro vedeti, da v istem trenutku, ko zaženete očitiranje svojemu bližnjemu v obraz, da v istem trenutku imate tudi vi nekaj na vesti, pa ste nizek dovolj, da boste svojo slabost potlačili, a isto, mogoče manjšo slabost, vrgli svojemu bližnjemu v obraz.

Vedite, rojaki, da na ta način ne more priti nikdar do sporazuma. In to je vzrok: da so se od pamtveka vršile vojne, da so se ljudje sovražili, da so klali in morili, ker eden drugemu niso zaupali, ker so obrekovali in strupeno z govorico napadali eden drugega. Saj sami veste, kolikokrat se zgodi, da je napaden najbolj nedolžni človek radi strasti, nesporazuma, zavisti ali iz zlobnih vzrokov posameznika, in da mnogokrat trpi poštenje tega ali onega radi zlobne govornice.

Torej bodimo v svojih pogovorih odkriti, predvsem poštini, in četudi morda tupasem vemo kaj slabega o svojem bližnjem, pa bodimo vedno prepričani, da imamo tudi mi svoje napake, o katerih govoriti nam gotovo ne bi prišlo.

V istem trenutku, ko vi komu drugemu očitate to ali ono slabost, se takoj spomnite, da ste tudi vi kaj slabega naredili. Nikar ne mislite, da ste kaj višjega ali boljšega. Človeška narava je pač taka, da je raje nagnjena k slabemu kot k dobremu, in kdor se ne zna kontrolirati, ta bo zbruhnil na dan, in pri tem ne bo samo škodoval samo onemu, katerega je napadel, pač pa sčasoma ljudje tudi njega spoznajo, da je govoril neresnico, in mu potem več ne verjamemo, kadar naredi drugi poskus obrekovanja.

V govorici bodimo veseli, odkriti, poštini in zanimivi. Govoriti o privatnih zadevah, obnašanju ali življenju našega bližnjega to vam prav nič ne koristi, pač pa se ponižate v lastnih očeh, ker v istem trenutku, ko govorite neresnico o vašem bližnjem, morate čuti, da govorite narobe, neodkriti, in ako ste človek, vas mora grizti vest, ako pa ne čutite tega, tedaj ste pozabili vsa pravila dostojnosti, olike in značaja.

D O P I S I

Cleveland, O.—Oprostite mi, ker vas zopet nadlegujem, pa si ne morem pomagat, ker se mi je nedeljski radio program tako dopadel, da ga moram pohvaliti. Bil je v resnici lep program od začetka do konca. Torej le še pridite na dan s takimi programi.

Kar se tiče dopisa od dobro poznanega rojaka Joe Mišmaša iz 53. ceste, bi rad nekoliko sprejeto o tem. On piše, da bi rad mene slišal na radio zapet, da bi ustregel Jakatu, da bi mu ne bilo treba hoditi v Kanado moose streljat in da imam jaz tak glas, da bi lahko moosa prikladal in da bi rad imel za praznike steak. Jože, ali se še kaj

Frank Čoš,

3877 Lakeside Ave.

Cleveland, O.—PROŠNJA—

Spodaj podpisani vas prosim,

ljubi Slovenci in Slovenke, dragi mi prijatelji in bratje K. S. K. Jednoto, če mi more kateri kaj pomagati. Levo roko imam pokvarjeno, da nisem sposoben za delo, oči mi pešajo vsled mojih solz in telo se mi trese od uboštva in pomanjkanja. Živim od milosti usmiljenih ljudi, dela nimam nobenega, centa nobenega, zima in mrz je tu. Ne želim, da bi imel za praznike pečenko, da bi imel le kosček kruha in skodelico gorke kave. Prosim vas, če mi more ali hoče kateri kaj pomagati, Bog mu bo stotero povrnil. Kristus je rekel: Bodite usmiljeni in usmiljenje boste dosegli. Ako bi bil tako srečen, da bi se mogel udeležiti polnočne mase na sveti večer, bom prosil kralja nebes in zemlje, naj vam podeli zdravje in božjega blagoslova na tem in na onem svetu.

Zelim vsem vesele božične praznike in srečno novo leto in tudi tistim, ki so me zapustili. Ako kateri želi ali hoče mi pomagati, naj mi sporoči ustmeno ali pismeno. Se zahvaljujem vsakemu že vnaprej. Usmilite se me, ker sem reven in ubog.

Egidij Verhovic,

1043 E. 70th St.

Cleveland, O.

ZAHVALA

Za prostovoljno gasilno društvo v Novi vasi pri Rakeku so darovali sledeči rojaki: Po \$3: Andrej Lužar, John Špeh. Po \$2: Matevž Lužar; po \$1.40 Lojz in Mary Rigler; po \$1.00: Jos. Mišič, Frank Zakrajšek, Frank Godič, Karolina Zakrajšek, Ana Kramar, John Laušin, Fr. Merhar, Anton Novak, Ignac Slapnik, Frank Belaj, Matevž Zakrajšek, Josip Smole, Helena Gobec, John Turk, Anton Koc-

BOŽIČNI PRAZNIKI SIROTE

Poglejmo nekoliko v igro, ki jo vprizori društvo Orel na božični večer, 25. decembra, v Knausovi dvorani. Igra "Božični prazniki sirote" je v petih dejanjih in je vse skozi spremljana z lepim petjem; ima v sebi polno zdravega humorja, kakor tudi resnih in ginljivih prizorov, tako je za vse prav — za tiste, ki imajo radi smeh in tudi za one, ki ljubijo resnost. Ta krasna in zanimiva igra nam predstavlja po gospe Amaliji, ki ima blago in plemenito srce, kako ona ljubi sirote, dasi je bogata, a zato pa deli in pomaga kjerkoli more siromakom. Tako je tudi sprejela ubogo siroto na sveti božični večer, ki so jo našli v snegu na pol zmrznjeno in jo privedli v Amelijino hišo. Sprejela jo je z razprostrtimi rokami in svoje naročje in jo imenovala za svojo. Gospo Amalijo bo igrala Mrs. Perpar, ki jo bo izvrstno izpeljala. Dobri Amaliji nasproti pa stoji gospa Ana, njena sorodnica, ki pa ima menda kamen mesto srca, kjer bi vsako reč prej omečal kakor pa njeno srce, in sovraži iz dna duše siromake in uboštvo. Tako ji tudi ni dovolj, da je Amalija sprejela siroto pod svojo streho, in trdno sklene, da se maščuje in ne odneha prej, da ubogo siroto odpravi od Amalije. Posrečilo se ji je. Podkupila je služkinjo in jo je z zvijačo spravila v ječo. To pa ni ostalo brez posledice tudi zanj, kajti pregovor pravi: Kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade. To se je zgodilo tudi gospej Ani in podkupljeni Rezi. Ana bo igrala Mrs. Tomažin, kar nam jamči da bo vloga izborna izvršena.

Rezi bo Miss Frances Kausonic, kar tudi ne moremo dvomiti da bo izvrstna, kakor vselej. To je kratak opis igre, vse drugo boste pa videli na božični večer v Knausovi dvorani, ker

jančič, Rudolf Otoničar, Frank Černe, 6033 St. Clair Ave., John in Mary Majzel, John Zgonc, Louis Sterle, Andrej Bajt, John in Mary Majzel, John Bradač, L. Prijatelj.

Po 50 centov: Frank Mihelich, John Gornik, Mihael Skapar, Frank Turk, Frank Drobnik, A. Anžlovar, John Kromar, L. Cimperman, Jerry Mohar, Jakob Pintar, John Flajšman, Matevž Zaneč, Frank Debevec, Frank Butala, Frank Fifolt, John Grdina, Joseph Stampfel, Joseph Grdina, Frank Suhadolnik, F. Perme, Joseph Somrak, Frank Markovič, Anton Grdina, John Bukovnik.

Po 40 centov: Frank Zusi; po 25 centov: Lovrenc Zupančič, Frank Zorič, Anton Žnidaršič, Anton Potokar, Joseph Deželan, John Žnidaršič, S. Lift, Anton Zajec, John Modic, Joseph Zakrajšek, John Močnik. — Skupaj \$54.55. — Nabiralec Matevž Zakrajšek.

Dalje je nabral Jakob Turek še pri sledečih: Po \$1.00: Valentin Pakiž, Jakob Doles, Frank Mišič, Anton Pakiž, Josip Modic, Frank Modic, Apolonija Lah; po 75 centov: Jakob Turek in 25 centov Jakob Kolman.

Dalje je nabiral tudi Anton Cvetko pri sledečih: Po \$1: Joe Glavan, Louis Laužar, John Mišič, Frank Mežnarič, Frank Pirnat; po 50c: John Modic, John Virant, Joe Brodnik, Mary Spendal, Joe Straus, John Malestich, Tony Novak, Joe Toneje, Kalčič, Jernej Kržič, Frank Jamnik, Stepan Jurinick, Anton Kotnik, John Medvešek.

Vsem skupaj se prav iskreno zahvaljujem; imena vseh darovalcev sem poslal na gori označeno gasilno društvo.

Matevž Zakrajšek.

bi vzelo preveč prostora ako bi hotel natančno vse opisati. Vsi igralci se trudijo, da bi kolikor mogoče občinstvo zadovoljili. Ta igra je najbolj primerna za božične praznike, in je tako lepa in krasna da društvo Orel ni mogel preko nje. Zato bo pa prav gotovo tudi cenjeno občinstvo prihitelo na ta večer v Knausovo dvorano, da jo bo napolnilo do zadnjega kotečka, saj tako imamo malokedaj priliko videti kako lepo božično igro, in bo mogoče zopet minil en lep čas predno jo bomo zopet videli. Take igre je danes jako težko spraviti na oder, in potem pičila udeležba pa pokvari še tisto kar je. Ni daleč, ko bomo mogoče še jako, jako želeli videti kako lepo igro, pa nam ne bo mogoče — kajti za našo slovensko dramatiko bi je "enajsta" ura. Zato pa prihitimo zdaj, ko imamo še na razpolago videti kaj lepega, slovenskega, domačega, saj imamo dvakrat vžitek od tega — prvič, vidimo nekaj kar si sploh ne moremo domisliti in se zabavamo in nas spominja na pretekla dni našega življenja, drugič pa podpiramo dobro stvar in dajemo poguma igralcem, da imajo bolj veselje se zopet učiti kar je v resnici naporno delo, ki se izplača le z dobro udeležbo. Naj še omenim, da vse pevske točke bodo spremljane z tamburaškim zborom pod spretnim vodstvom Mr. Kushlana, ki je izbral najlepše komade za ta večer. Da ne pozabim naši dve pevki, sestre Kopore, ki nas bosta očarali s svojimi ljubkim glasom. Zapeli bosta par lepih pesmic med dejanji. Tako da bo cel program tako krasen, da si ne moremo želeči nič lepšega. Torej ne zamudite te lepe prilike, ki se vam nudi, in prihitite od blizu in daleč na božični večer v Knausovo dvorano pogledat "Božični Prazniki Sirote."

F. S.

GODBA "BLED" SPOROČA:

V zadnji naš zahvali se je po neljubi pomoti izpustilo, da bi se zahvalili dramskemu društvu "Anton Verovšek," katerega člani so nam šli ob priliki našega koncerta lepo in prijazno na ro-

ko, nam dali na razpolago kulise itd. Torej se jim tem potom najiskrenjeje zahvaljujemo.

Dalje se zahvaljujemo g. Jos. Likarju, ki je daroval ob tej priliki \$5.00.

Prosimo torej prizadete stranke, da nam to neljubo pozabljenost in pomoto oprostite, ter jim izrekamo še enkrat najlepšo zahvalo.

Dalje sporočamo javnosti, da je bil sklep godbe Bled, da priredi 31. januarja zabavni večer in sicer v spodnji dvorani Slov. Del. Doma na Waterloo Rd. že sedaj apeliramo na cenjeno občinstvo, da nas obišče na omenjeni večer, posebno še, ker bo

Godba "Bled."

NENAVADNO OPOJNO SREDSTVO

Poželenje po nasladi si tešijo ljudje v severovzhodni Sibiriji z neko gobo. Kar je za prebivalstvo južne Azije opijum, za Malajce konoplja, za Peruance koka in za Evropejce alkohol, to je za Samojede, Jakule, Kamčadale, sploh za narode azijskega vzhoda in severa — goba mušnička. Ta strupena gliva raste tudi povsod v Evropi ter jo pozna pri nas skorajda vsak otrok.

Eno ali dve uri po užitju mušničke se pojavijo v goltancu krči in pa neznoza žega, želodec in čreva se vnemo, nastopi desinterija, opojna razburjenost, vidna zmocnost, včasih tudi trzaji in krči in slednjič globoko spanje. To se utegne obrniti na okrevanje ali pa končati s srčnim mrtvoudom in smrtjo. Nar kotične pojave, ki se pokažejo po užitju mušničke, pripisujejo nekemu alkaloidu po imenu "muskarin." Koliko tega strupa posamezna gliva vsebuje, se ne da natančno dognati, splošno pa se ceni na eno petino odstotka. Vendar pa že najmanjše množine muskarina kažejo opojne pojave.

To so izkoristili prebivalci vzhodne in severne Sibirije. Kakor so pri nas vinotoci, kjer se ga nalezne lahko vsak po mili volji, tako so tam beznice, kjer prodajajo mušničko. Vendar pa to mikavno sredstvo nikakor ni poceni in je dostopno v najbolj šikavosti ter posestnikom velikih čred, ki dajo za prijetnost take pijanosti lahko severnega

vstop v dvorano prost. To pa zato, ker ste se v tako lepem številu udeležili naše slavnosti ob priliki 15-letnice, zato bomo pa sedaj zopet priredili en večer, kjer bomo v domačem krogu preživeli par veselih uric — kljub slabim časom. Vhod bo pri stranskih vratih.

Torej ne pozabite dneva: 31. januarja 1931.

Glivo nabirajo ali v topilih poletnih mesecih, ali pa jo pušče, da dozori in se posuši v zemlji. V tem slučaju so gobe močnejše od umetno posušenih.

Domačini prideno gobo bovinčnemu soku, ki dobi s tem lastnost najmočnejšega vina. Ako se goba uživa sveža v juhi ali kot prikuha, je učinek milejši; učinek pa se stopnjuje, ako se človek napije vode. Moč te pijače se pojavi v 1 ali 2 urah po užitju. Prva posledica je izvanredna veselost, potem pa se prevleče obraz z gorečo rdečico, na to pa nastopi omotica in pijanost kakor po vinu ali žganju. Žrtev blebata besede brez smisla in zveze, dostikrat pa nastopi tudi popolna nezavest.

Nekatere podžge ta pijača k izvanredni delavnosti in k največjim telesnim naporom. Ako pa se uživanje pretirava, povzroči najgroznejše bolezni. Po uživanju se pri nekaterih ljudeh pokažejo tudi vesele smešni pojavi. Tako se osebam, ki imajo nagon do gostobesednosti, pod nobenim pogojem ne more ustaviti tok besedi, in tako izblebata brez vsakega pomena najvažnejše tajnosti. Kdor ljubi glasbo in petje, poje neprestano v vseh mogočih glasovnih vrstah in ako tak pijanec vidi na svojem potu bilko, se tako zalepi, kakor bi hotel preskočiti šikav potok ali kako mogočno deblo.

Na jadranski progi, ki bo vezala Belgrad, Kragujevac, Kraljevo, Mitrovico, Peč in Podgorico, Kotorjem, delajo z veliko vnemo. Razumljivo je, da grade samo nekatere odseke te proge, dočim drugod se niso pričeli z delom, največ zato, ker primanjkuje denarnih sredstev.

Tako je v delu prvi del te proge Belgrad — Lazarevo — Kragujevac, kjer grade dva velika tunela. Ostala gradbena dela pa se bodo na tem odseku začela prihodnje leto. Drugi del proge od Kragujevaca pa do Kraljeva je že gotov in izročen promet. Tretji del od Kraljeva mimo Raške do Mitrovice bo pa dograjen do 1. maja 1931. Kratkotrajna proga od Mitrovice do Prištine pa je itak gotova, saj je to del stare proge Skoplje—Mitrovica. Najživahnejše pa napredujejo sedaj dela na odseku od Prištine do Peči. Zadnjega dela proge od Peči do Kotora pa še ne grade, vendar je verjetno, da jo bomo v naslednjih letih dogradili. Proga od Kraljeva do Mitrovice, ki bo začela obratovati prihodnje leto, je brez dvoma izredne strateške kakor tudi narodnogospodarske ter turistične važnosti.

NOVA JADRANSKA PROGA

Na jadranski progi, ki bo vezala Belgrad, Kragujevac, Kraljevo, Mitrovico, Peč in Podgorico, Kotorjem, delajo z veliko vnemo. Razumljivo je, da grade samo nekatere odseke te proge, dočim drugod se niso pričeli z delom, največ zato, ker primanjkuje denarnih sredstev. Tako je v delu prvi del te proge Belgrad — Lazarevo — Kragujevac, kjer grade dva velika tunela. Ostala gradbena dela pa se bodo na tem odseku začela prihodnje leto. Drugi del proge od Kragujevaca pa do Kraljeva je že gotov in izročen promet. Tretji del od Kraljeva mimo Raške do Mitrovice bo pa dograjen do 1. maja 1931. Kratkotrajna proga od Mitrovice do Prištine pa je itak gotova, saj je to del stare proge Skoplje—Mitrovica. Najživahnejše pa napredujejo sedaj dela na odseku od Prištine do Peči. Zadnjega dela proge od Peči do Kotora pa še ne grade, vendar je verjetno, da jo bomo v naslednjih letih dogradili. Proga od Kraljeva do Mitrovice, ki bo začela obratovati prihodnje leto, je brez dvoma izredne strateške kakor tudi narodnogospodarske ter turistične važnosti.

Voznja bo na tem delu izredno zanimiva in romantična. Še preden dočemo Kraljevo, se peljemo čez dvonadstropni most čez zahodno Moravo. Ta most je edini svoje vrste v Jugoslaviji. Od Kraljeva naprej gre ta proga ves čas ob Ibru, ki s svojimi čistimi valovi nudi krasen pogled. Ko pridemo do Motarške banje, ki so najboljše toplice za zdravljenje revmatizma in podobnih bolezni, zavije proga v Ibrovo sotesko, ki traja do Mitrovice. Razgled se nam odpira na visoke vrhove, porastle s sivimi gozdovi. Na levi vidi mo vrh Kopaonika, ki nas že kar spominja na naše gorenske velikane. Od tod zavozimo v tu-

nel, nato pa po mostu čez Ibar in zopet v predor. Končno se ozka soteska vendar nekoliko razširi. Prišli smo v Užice, kjer se izliva Studenica v Ibar. 12 kilometrov proč je slovit samostan Studenica. Proga gre zopet čez Ibar po velikanskem mostu, nakar se soteska zopet zoži. Naslednje mesto je Raška in od tod gre proga po ravnini do Slatine in zopet v sotesko, ki je najbolj romantični del proge. Pred leti je bila ta divja dolina pravo zatočišče razbojnikov, a danes je pa zgrajeno proge vsem tem odklenalo. Mimo Zvečana dospemo v Trepcje, kjer je velik angleški rudnik, in nato v Mitrovico, glavno mesto Kosovskega polja, ki se prav lepo razvija. Od Mitrovice se že lahko peljemo po stari progi v Prištino, odkoder bo šla nova, približno 90 kilometrov dolga proga v Peč.

Od Peč naprej bo nova proga zalježala velikanski tunel, ki bo dolg od 7 do 8000 metrov in bo s tem najdaljši v Jugoslaviji. S to progo bo odprta prometna znamenita Rugovska soteska, ki je po naravni lepoti nedosegljiva. Proga od Peči do Andrijevice bo najdražji odsek na jadranski progi. Vsak kilometer proge bo namreč stal 6 do 8 milijonov dinarjev.

Zadnji del proge od Andrijevice mimo Podgorice v Kotor bo pa prav tako zahteval ogromnih stroškov in bo nadvse zanimiv. Vendar, kakor že omenjeno, čaka ta del še na realizacijo.

Državljska šola

Ta teden se vrši pouk državljanske šole na 55. cesti in St. Clair Ave., dvakrat, in sicer v sredo in četrtek, 17. in 18. decembra. Potem pa se s poukom preneha do 8. januarja.

Če verjamete, al' pa ne...

Tale je priletela notri iz West Virginije in bo malo zadela oba spola: mlatiče in žanjice.

"Dragi Jaka! Prav nerad se vrtkam v vaše razmere, pa se moram, ker si me že dvakrat takole vžvel, da nisem vedel, kaj bi napravil. Enkrat radi tistih blincev, ki si jih dal na plan, drugič pa, ker ne odnehaš od tiste tvoje kolone, da ženske vedno brlijo vanjo. Jaka, moram ti povedati radi tistih blincev, ker bi moral vedeti, da jaz za blince ne porajtam. Ko je moja žena brala od tistih blincev, precej so bili na mizi in to samo zato, ker jih ne maram. Saj če bi jih rad jedel, bi mi jih ona gotovo ne napravila. (Tony, to si pa prav povedal; se nam vsem tako godi. O. Jakata). Tiste blince sem samo pogledal, pa jih imam dosti za deset let.

Druga je pa ta: Naročil sem pšeno za kašo, saj veš, kakšen je. So rekli, da je prav iz Ljubljane. Bil je zares lep, prav kakor smo ga imeli doma v Čatežu. Strašno sem bil vesel, da se bom zopet enkrat najedel na mleku pečene kaše. Sline so se mi že cedile, ko se je šele kuhala. Toda ta vražja Jakatova kolona mi je vso kašo pojedla. Ravno tisti čas sem prinesel domov Ameriško Domovino in komaj sem jo dal iz rok, jo je že žena imela v roki in se je takoj zavezovala v tisto tvojo kolono. Pri tem je pozabila na kašo in kaša se je kar sama kuhala in kuhala in se tudi pošteno posušila, da je bila prav tako trda kot blinc. Klet sem (seve, sam pri sebi), da se je kar bliskalo, pomagalo pa ni nič in kaše nisem jedel.

Pa še nekaj bi rad povedal rojaku Lojzetu Šemetu, ki je tisto nerodno pesem zapel, da so ga ženske tako v korito potlačile. Srečen si, Lojze, da si prišel tako poceni skozi. Kaj pa, če bi te bile ženske popokale in te vleklo do tistega polža, ki ga imajo priklenjenega blizu tam, kjer si ti doma! Tisti polži bi te bil gotovo na drobne kosce raztrgal. Jaz vem, kaj je tisti polž in kaj zna. Je šel enkrat eden od nas tje gori in samo vprašal, da bi polža rad videl, pa je bil tako tepen, da je malo živ prišel domov. Tudi jaz sem Dolenjec, pa sem precej daleč od tam doma, kjer je polž priklenjen, sem namreč od Čateža, kjer je tista slavna božja pot na Zaplaz.

Bom pa prenehal za enkrat, pa še drugič kaj, ker jih precej vem, kadar se pripravim. V tisti vaš trubele pa za enkrat ne bom pristopil, ne k mlatičem in ne k mušketirkam. Pri štirih pa tudi mlatit ne znam in bom počakal, katera stranka bo bolj močna, in k tisti bom pristopil.

Well, Jaka, blincev ti jaz ne bom pošiljal, ker praviš, da si jih sit. Poslal ti bom pa eno klobaso, po kranjsko narejeno in ni treba misliti, da sem jo kupil, ampak sem jo sam napravil, kakor so me še oče učili. To naj bo za krakusne prezent, da boš vedel, kakšno klobaso znam delati v W. Va. Pa brez zamer, Jaka.

Matevž Zakrajšek.

△

V Newburgu imajo tovarno, ki se ji reče "na cvajarju." Tam je delal med drugimi tudi nek naš rojak, ki se je nekoč kar med delom smislil in si je prižgal cigareto. To opazi formant, pa ga nahuili:

"Da boš vedel, kaditi ni dovoljeno med delom!"

Rojak pa odvrne: "Saj zato pa takrat ne delam, kadar kadim."

△

"Ali poznate mojo ženo?"

"Ne!"

"No, pa pravijo, da ni srečnih ljudi na svetu."

Anton Novačan:

NAŠA VAS

Tiho leže vaški domovi po obronkih temnih gozdov; ali po prisojnih gričih, razkropljeni kot ponižne ovce; ali po dolinah, v dveh dolgih vstah. Po sredi drži cesta, ozka, blatna, vaška, in psi in otroci so njeni popotniki. Otročaji se valjajo in igrajo po njej, starci se solnčijo po pragovih, sključeni in v naborih; njih misli se mude krog grobov, kadar je mračen dan. Kadar pa sije sonce in jih spominja življenja nazaj, premišljujejo in pravijo, kaj je doživela naša vas. Na sredi vasi pa stoji jii križ, trhel in star in črn, Zvečliar visi na njem. Iz lipovega lesa ga je izrezljala okorna roka vaškega umetnika, njegova mehka duša je vdahnila v mehko li po svojo bol. Bol stoletij, tiho in vdano, ki se je razlila na naše pokrajine kot otožna večer na zarja. Zato ne visi na križu judovski Mesija, na križu visi naše podedovano trpljenje, naša žalost, znamenje naše sužnosti tudi.

A nič zato, če stoji na sredi vasi trhel križ, saj stoji na sredi vasi tudi krčma. Hoja hoi, hoi, buči harmonika in vabi na vaški raj, pred katerim stoji okrogli krčmar kakor sveti Peter pred nebeškimi vrati in sprejema vse dobre ljudi. Dolgi, obriti in krimonogi dedci posedajo ob mizah in pijejo, se smejejo in menijo in kričijo do jutranje zore. Ko se pa zdani, odhajajo drug za drugim; eni k počitku, eni na delo, eni pa se preoblečejo in umijejo. Nikomur nič ne povedo, kar naravnost odidejo, zakaj v njih srčih je kes in pokora. In ko se vrnejo iz cerkve, zavladala doma praznik družinskega miru in tiha sreča. Gospodar-spokornik hodi po dvorišču kakor sama dobra volja, ukazuje in dela, kakor da je prvi dan po poroki. Nad ženo ne kriči, ne pretepa je, otrok tudi ne, z vsem je zadovoljen; nekoliko dni, dokler ne pride skušnjava. Zakaj naenkrat se zamisli in postaje ob večerih pred hišo. Harmonika v krčmi buči, ječi in vabi, ljudje vstajajo in prihajajo iz krčme kakor v nedeljo iz cerkve. In gleda, gleda gospodar in premišljuje in se bori, dokler ne stopi na cesto.

— Kam zdaj, zvečer? vprašuje žena iz kuhinje.

— H kovaču, da mi prekuje lemež! laže gospodar in se ne ozira.

— Ti, ti! se huduje žena.

Pa ne gre h kovaču dobri gospodar, ampak po ovinskih v krčmo. In kakor na praznik se mu zdi, ko sedi pri mizi in se pogovarja z vaščani. Može so tam v krčmi in fantje tudi. Fantje tihi in ponižni, dokler jih ne razmaje vino. In ko je vina dovolj, je zunaj lepa poletna poč. Mesec sedi nad visokimi jagne di in je vesel kakor široko lice vaškega muzikanta. Tako tiho je vse naokoli, ničesar ne moti mladih src, da ne bi gorela in hrepnela. Če si fant, imaš dekleta; in dekle ne spi, torej ti tudi ne boš spal. Gorindol po vasi si hodil in si prepeval s fanti in si jim rekel, lahko noč. Pa nisi mislil na lahko noč, na sladko noč si mislil, ej — tam za tistim oknom. Nekoliko potrkaj, nekaj zasepeči, tiho jo pokliči, da se ne zbudi stara mati. In kaj se pomeniš z ljubico? Govorita govorico rož in žvrgolita pesem ptic in dobra sta in lepa oba kakor golobčka dva, dokler vaju ne opomni beli dan.

Beli dan in orjaško delo tam na poljani. Plug se zarije v zemljo in se zabliška v solncu, kadar je brazda pri kraju, široka črna brazda kakor debela črna kača, ki se greje na solncu. Kose pojo po livadah, cepci pokajo pe gumnih, tam pri Matičku mlajšij, pri Korenu tudi, pri Kože-

lu tudi. Nad vaškimi hišami suklja dim, poganja se v solneče višave in izgine, kakor da bi ga nikoli ne bilo.

Mogočni so vaški domovi v svoji široki oholosti in zavoljo svoje starosti. In tudi zavoljo trdnih zakonov, ki dihaajo iz njih in vodijo in urejajo vaško življenje. Kdor jih ne spoštuje in se jim ne pokori, ga čaka izobčenje. Preživa deklica, ki je preplesala svoja prva leta in prebedela ob oknu s fanti lepe mlade noči, ziblje svojega prvega črviča z žalostno pesmijo in s solzami mu moči bela lička. Oče grdo gleda in pobeša sramoto oči, mati nima s hčerko usmiljenja. Pohujšanje je na vasi in zavoljo njega v domači hiši kreg in prepir. Bog pa je usmiljen in vzame črvička k sebi, dekleta pa pelje v mesto, kjer ne vedo za njeno sramoto. Ali jo najde sreča tam v tujem mestu med novimi ljudmi in v novem življenju?

Zgodi pa se včasih, da se sporeče sin z očetom, neubogljivcem in oholcem, ki ima mogočna pleča in vojaški stan za sabo. Kar na tihem se zgodi, da poveže svoj culico in se preseli iz rojstne hiše. In okrog vasi rastejo male zidane hiše, bele in tako žalostne. Tam domujejo izobčenci, ki niso kmetje in ne delavci. V tovarne hodijo dan na dan, zjutraj med rosinimi travniki, zvečer med pojočimi polji. Bledi, izpiti so njih obrazi in žalostne so njih misli. Ne bom te kosil, livada zelena, polje rumeno nisi moja radost. Zmirom več je belih hiš okrog vasi in stari kmetje majoje z glavami. Sovraštvo je med mogočnimi vaškimi domovi in belimi kočami nad vasjo. Izobčenci to občutijo in hudo jim je pri sreč. Kadar gredo izmučeni in trudni iz tovarne in je večerna krajina obdarovana z najlepšimi barvami zahajajočega solnca, stopajo v gruče proti vasi in taki so njih pogovori...

— Danes sem ga prosil, da mi zviša plačo. Pa je dejal, da ne zaslužim niti teh treh kron, ki mi jih daje z milosti!

— Vidiš, Franc, ti imaš vsaj tri krole, jaz imam samo dve. In poleg tega imam pet otrok, stara boleha, ne vem, kaj bo! ...

— Hudičevi ljudje, ti nemški gospodje. ... Kri nam hočejo izpiti in bahato se drže. ... mrmra sosesednik.

— Reci jim to v obraz, če si upaš!

— Čemu? Da me poženejo in da beračim na zimo. ...

Počasi stopajo, povešajo svoje trudne glave. Mrak postaje prijetnejši, hladnejši, in vedno bolj izginjajo kričeči obrisi vaških hiš.

— Križ je na svetu, pomagati si ne moremo! konča eden svoje premišljevanje.

— Ne, jaz pa mislim drugače. ... Glej tam na hribu razvaline starega gradu. Od tam so nas nekda vladali, pa je minilo. ... V naših časih so se preselili v doline, sezidali fabrike z dolgimi kamini in zopet vladaje nad nami. Nekdaj oglati grajski stolpi, danes okrogli fabriški kamini. ... Pa tudi to bo minilo! ...

— In kaj potem? vprašujejo boječe.

— Potem? Ne vem. ... ne vem!

— Siromaki ostanemo. ...

Približajo se vasi. Pred hišami se hladijo plečati gospodarji, polnih lic in široke volje.

— Dober večer! pozdravljajo delavci.

— Bog ga daj, dobrega!

— Se hladite?

— Hladimo se!

In ko odidejo mimo, se smejejo gospodarji in govorijo od sosed do sosed.

— Franc je silno shušal. Kakšen je bil pred nekaj leti! Vso vas je krotil.

— Fabrika ga je vzela. ...

In hvalijo na tihem Boga, da imajo svoj dom in okoli nega po dvajset oralov dobro obdelane, rodovitne zemlje.

In zgodi se včasih, da se pripeljejo iz mesta gosposko oblečeni ljudje. Bele obraze imajo in bele mehke roke. V gostilni posedajo in pijejo sladko vino. Kmetje molčijo in jih s spoštovanjem obdučujejo.

— Vidite, dragi kmetje, ljudstvo mora odpreti oči. Luč pravde naj bi zasijala tudi v te kraje, da bo narod močan in srečen. ...

Po vrsti govore gospodje iz mesta in poučujejo ljudstvo. Ljudstvo pa mežika in poslušaja nezaupljivo.

— Čitajte knjige. ... Časnik berite, da boste vedeli, kako žive druga ljudstva.

— I moj Bog, seveda smo neumni. ... Kaj pak! odgovarjajo kmetje.

— Svoboda, napredek, narod! doni iz grl navdušenih gospodarjev.

In potem se odpeljejo žarečih obrazov in napišejo v svoje časnike: "Tam in tam se ljudstvo budi, vstaja. ... V hribih se dela dan!" Kmetje pa ostanejo v krčmi in se spakujejo, oponašajo gospode. In ko se napijejo, se zibljejo domu; doma po potrebi pretepejo svojo ženo in se napijojo in živijo naprej v svojem širokem, kmetjskem veličanstvu. ...

Tako živi naša vas, tako živijo naše vasi. Pijejo in kolnejo, grešijo in molijo po svoje, in Bog ima svoje dopadenje nad njimi. Dokler ne vzklije zrno, ki leži globoko v rodni naši grudi. ...

PISMO

Zdi se mi včasih, da je vse na svetu enolično, ljudje in živali, rastline in kamenje, črna zemlja in modro nebo nad nami; da je vse notranje in zunanje življenje brez svrhe, in da bi ne bilo treba toliko različnih oblik, ki je vendar vse le mučno prehajanje od rojstva do smrti. Zakaj ni Bog takrat, ko je dihal v glino, dihnil rajše v vso zemljo in ustvaril le enega velikega človeka, ki bi zadovoljno čepel v vsemiru in se igral z zvezdami. Kregal se z luno, kadar bi zaljubljena hotela spati na njegovem velikem srcu, bratil se s solncem in hodil z njim od vzhoda do zahoda. En sam človek bi bil, velik bi bil, nikoli ne bi umrl. In božja slava ne bi trpela pomankljanja, kajti veliko srce, velika slava — in vroča ljubezen. Oj da, ko bi ne bil gospod Bog delil še tisto malo gline v dvoje, ko bi ne bil ustvaril ono divno dvojino, manje bi bilo skrbi in trpljenja.

Tako sem mislil danes zjutraj in se nemalo razjezil, ko je mojih filozofskih misli sled zablodil v fantaziji. In še z večjo ljubi-

tostjo sem se obrnil na svojega sosedu, mladega slovenskega vojaka, ki je na postelji sklonjen zrl v mene s svojimi steklenimi očmi. Izmed vseh je bil zmirom najtišji. z mukomur ni spregovoril besede.

Snoči pa, ko sva se kregala z nekim širokoustim tujcem zaradi narodnosti, me je tako hvaležno pogledal in mi je pred spanjem napravil posteljo. Bilo mi je zelo neljubo, ko sem se mu zahvalil, ker so me boleli njegovi ponižni pogledi. Vso to noč ni menda nič spal, kajti bled je bil in tako majhen na dolgi, beli postelji.

— Zakaj ne spite? ga vprašam.

Povesil je sramežljivo oči, jih zopet povzdignil in si v zadregi popravljal odev. Ponovil sem vprašanje in pristavil, če mu je slabo.

— Oj ne, je začel jecljaje. Saj le nekaj bi vas prosil, ne zamerite mi. Snoči ste tako lepo branili "slovenščino," pa sem si mislil, da ste sigurno iz naših krajev. Tudi pri nas imamo študenta, ki zmirom brani "slovenščino." Pisati znate dobro, zato bi vas prosil, da mi napišete pismo.

Bil je zanimiv na tej dolgi bolniški postelji, bled in slab, z vodenimi kalnimi očmi. Njegov iskreni, topli glas, zibajoč se v sladkih notah prileškega narečja, je hitro osvajač. Mahoma sem razumel njegove motne poglede, njegov molk in zamišljenost vse te puste dni najinega sosedovanja.

— A kakšno pismo, ga vprašam, naj bi vam napisal? Do očeta, do matere, do vaše ljube zaljubljene?

Moj nasmeh ni pregnal otožne resnosti, ki je gledala iz njegovih oči. Temveč se je skrbno ozrl po spečih tovariših in je začel na dolgo in široko, včasih naglo in živo pripovedovati o svoji nesrečni ljubezni.

Čul sem že dovolj ljubezenskih vzdihov in tistega dolgega pripovedovanja o nezvesti ljubici, ki je taka in taka, a vendar se vrača srce z vsako svojo željo k njenim očem, ki gledajo drugega. Čul sem že dosti kletev, videl dovolj solza, a čudno, nikoli nisem občutil usmiljenja z nobenim zaljubljenecem ali zaljubljenko; sam Bog ve, zakaj. Menda se nam protivi tisto ponižanje, ki s pomočjo varljive domišljije povzdigne ošabno ljubico in zatre ponos do smešnega, poskakajočega jadikovanja, da je človeka sram, kadar mine vihar in se mu povrne razmišljajoča treznost. Še bolj čudno pa je, da vidimo to le pri drugih, sami sebe pa obdamo z mučeni-

ško zarjo in na vsakih vratih trkamoz na sočutje. Pa naj si bo tako ali tako, lepa je norost, zmirom lepša od prefrigate računskih naloge z življenjem. Če ni usmiljenja, bodi odkrito razumevanje, a Janez žalostni fant, ne zna računati.

(Dolje prihodnjič.)

TOŽBA ZA OKOSTJE ŽIVEGA ČLOVEKA

Sodišče v Liverpoolu je obravnavalo prošni teden zelo zanimivo tožbo. Neki 70-letni grbasti berač je tožil znanega učnjaka profesorja Chas. Browna, ki mu je bil prodal pred leti svoj okostnjak zaradi redke abnormalnosti v hrbtenici in se je dogovoril z beračem, da mu bo do smrti plačeval mesečno po 250 dinarjev, po smrti pa, si vzame truplo, da si izvadi zaželjeni okostnjak. Grbasti berač je že pet let užival rento, preteklo polje pa ga je zadela nesreča. Povožila ga je električna cestna železnica in so mu morali odrezati nogo. Prof. Brown je nesrečniku odrekal dogovorjeno rento, češ, da je kupil nepoškodovan okostnjak in da za sedanjega nima več prejšnjega interesa. Berač je tožil profesorja in sodišče si v nenavadni pravdi ni vedelo pomagati. Zato si je prizadevalo na vse kriplje, da doseže poravnavo med strankama. Sklenili so poravnavo za polovico mesečne rente, nakar je berač izročil profesorju svojo odrezano nogo kot prvi obrok na celo okostje.

Naznanilo

Vsem članicam Slovenske Zveze št. 14 naznanjam, da se vrši glavna seja v torek večer ob 7. uri, dne 16. decembra v navadnih prostorih na Reher Ave. Na tej seji je treba rešiti več važnih točk in volile bomo tudi uradnice za leto 1931. Vabljenje ste vse članice. Katera ne pride, se jo kaznuje s 25 centi. Torej na svidenje 16. decembra ob 7. uri zvečer. Sestrski pozdrav, Theresa Skur, tajnica, 18216 East Park Drive. (249).

Priporočam se

slovenskim gospodinjam, da se obrnejo do mene, ako hočejo imeti stene v kuhinji in sobah lepo omite. Imam dolgoletno skušnjo v tem in naredim izvrstno delo po zelo nizki ceni.

Steve Savič,

1052 E. 62nd St. v Knausovi hiši

Odda se takoj

v najem lepo stanovanje, štiri sobe in garaža, po zelo nzi ceni. 1218 E. 176th St. Informacije se dobi na 652 E. 136th St. Tel. EDdy 3816. (296)

Prodaja se

hiša za dve družini, devet malih sob, vsaka družina ima svojo kopalnico, avtomatični grelec za vročo vodo za obe družini, nov furnez za gretje za obe družini, klet pod vso hišo. Primoran sem prodati pod ceno in iti iz mesta radi slabega zdravja. Kdor hoče priti poceni do svoje hiše, naj pride pogledat. 1025 E. 69th St.

Pozor!

Članicam društva sv. Neže C. K. of O., št. 139, naznanjam, da se bo vršila glavna seja v sredo 17. decembra in tudi opominjam da se bo pobiral poseben assessment po 25 centov za glavni urad. Tajnica. (295)

Radi odhoda

v staro domovino se poceni prodaja nekaj pohištva. Še dobro ohranjeno. Zglasite se pri Frank Oblak, 16405 Arcade Ave. (294)

DOBER PREMOCI

Točna postrežba!
The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD.
HENDERSON 5708

DEBELI PREŠIČI NARAVNOST Z DEZELE

Vseh velikosti, živi ali osnaze, pregledani od mesta in pripeljeni kamorkoli. Pridite in izberite si jih.

H. F. HEINZ

Willoughby, O.
Tel. 110-J-2

KJE SE DOBE PRIMERNA BOŽIČNA DARILA?

V zalogi imamo veliko izbiro raznovrstnih igračk, okrasov za božična drevesca, ter veliko drugih primernih daril. Toplo se priporoča

Frank Lavrich

15601 Holmes Ave.

(Poleg slovenske cerkve)

NAZNANILO IN ZAHVALA

Potrtega srca naznanjam žalostno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je neizprosna smrt pretrgala nit življenja moji dragi soprogi in materi.

Mary Intihar

v starosti 32 let. Pokojna je bila rojena 2. februarja, 1898 v vasi Zavrha, fara Sv. Trojica. Spadala je k društvu "Novi Dom," št. 7 SDZ in društvu Maccabees, št. 493. V Ameriki je bivala 10 let ter zapuša žalujočega soproga in sedem let starega sina ter sestro Rozi Kraic. V starem kraju pa očeta, enega brata in dve sestri.

Bodi na tem mestu izrečena najiskrenjša zahvala vsem našim prijateljem in znancem, ki ste jo za časa njene bolezni v tako velikem številu obiskovali in tolažili, posebno se moram zahvaliti družini Kraic, sestri; družini Rakar, družini Bartel, družini Lužar, družini Turk, družini Doles, ki so bili v največjo pomoč in tolažbo v bolezni.

Najlepša hvala vsem tistim, ki ste toliko žrtvovali za krasne vence, in sicer sledeče družine: Josip Kraic, Matt Kraic, George Rakar, Frank Bartel, Josip Doles, Srečko Eržen, Josip Cerjak, John Intihar, Emil Kobal, Josip Modic, Josip Turk, Josip Somrak, Frank Modic, Anton Jereb, Anton Maver, Anton Jakopin, Frank Baraga in Mr. Josip Sharpes, uposlenec pri The Angel Nil Chaplet Co. in društvu Novi Dom, št. 7 SDZ ter društvu Carniola Hive, št. 493 T. M.

Najlepša hvala vsem tistim, ki darovali za svete maše, in sicer: John Klemenčič, Blaž Modic, Ana Doles, Mary Segar, Andrej Tekavec, Mary Turk, Fanny Jamnik, Joe Modic, Frances Piškur, Mary Mihevc, Frank Maver.

Nadalje se zahvaljujem vsem tistim, ki ste dali svoje avtomobile brezplačno, in sicer: Joe Modic, Blaž Modic, Frank Modic, John Modic, Frank Schiffer, Louis Kužnik, Josip Laurič, Frank Martinčič, Vincenc Klemenčič, Marko Zivoder, Frank Baraga.

Dolžnost me veže, da se zahvalim tudi Rev. Jagru za tako lepe cerkvene obrede in spremstvo pokojnice iz hiše žalosti na pokopališče.

Lepa hvala pogrebnemu zavodu Josip Zele in Sinovi za oskrbo pogreba ter lep sprevid na pokopališče. Najlepša zahvala tudi vsem tistim, ki ste jo prišli pokropiti in tistim, ki ste čuli ob krsti in nas tolažili ob času žalosti.

Prav lepa hvala društvom, to je Maccabees, št. 493 in Novi Dom, št. 7 SDZ za tako lepo spremstvo in udeležbo pogreba, ter hitro izplačitev smrtnine.

Ti pa, ljubljena, prebлага in nikoli pozabljen soproga in mati, ki si nas prerano zapustila ter se preselila v lepši svet, počivaj mirno. Vse Tvoje življenje je bilo samo trpljenje, zato Ti želimo zdaj večno veselje in življenje. Lahka naj Ti bo ameriška zemlja in v miru počivaj! — Zalujoči ostali:

Louis Intihar, soprogo; Viko, sin; Rozi Kraic, sestra. Cleveland, O., 15. decembra, 1930.

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office

Stanley

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljske prevel
DR. RUDOLF MOLE

In pozabil je na vse, uprl pogled v vrata in čakal brez sape v prsih.

"Olenka! Olenka!" je ponovil starec.

Vrata so se odprla; vstopila sicer ni Bilevičeva, marveč gospodična, lepa, suha, visoka, nekoliko Olenki podobna po resnobi v obrazu in po miru, razlitem po obličju. Bila je blesta, morda bolna, a morda tudi prestrašena vsled najnovejšega napada, šla je s povešenimi očmi, tako lahko in tiho, kakor bi jo gnal kak vetrič.

"To je moja hčerka," je rekel starosta. "Sinov ni doma. So pri gospodu krakovskem in z njim pri našem nesrečnem kralju."

Potem se je obrnil k hčerki: "Gospodična, zahvali najprej tega junaškega viteza za rešitev, potem pa nam prečitaj prerokovanje svete Brigite."

Dekle se je poklonilo pred gospodom Andrejem in odšlo. Čez hip pa se je vrnila s tiskanimi listi v rokah, se postavila v oni mavrični svetlobi ter začela čitati z zvnečim in sladkim glasom:

"Prerokovanje svete Brigite: Pokažem ti najprej pet kraljev in njihova kraljstva: Gustav, sin Erika, je len osel, ker je zanemarjal pravo vero in prišel na krivo. Zavrgel je apostolsko vero, vpeljal je v kraljestvo avguburško veroizpoved ter onečastil svojo slavo. Poglej eklezijsko, ko govori o Salomonu, da je onečastil svojo slavo z malikovanjem."

"Slišiš, gospod?" je vprašal starosta ter pokaže palec leve roke, druge prste pa drži stisnjene za nadanlje štetje.

"Slišim."

"Erik, sin Gustava, je volk zaradi svoje nenasitne lakomnosti," je čitala gospodična, "s čimer si je nakopal sovraštvo vseh ljudi in brata Jana. Najprej je Jana (sumnivi ga radi zveze z Danci in Poljsko) uničil z vojno, ga ujel z ženo vred in čakal štiri leta v podzemeljski ječi. Kolo sreče se je obrnilo, Jan se je naposled rešil iz ječe, premagal je Erika, mu vrge krono in ga je pahnul v dosmrtno ječo. Torej nepričakan dogodek."

"Pazi!" je rekel starosta. "To je že drugi!"

Gospodična je čitala dalje:

"Jan, Erikov brat, vzvišen in drzen orel, je trikratni zmagovalček nad Erikom, Dancem in septemtrionom. Njegov sin Zigmund je bil postavljen na poljski tron, po njem se pretaka poštena kri. Slava njegovim mladikam!"

"Razumeš?" je vprašal starosta.

"Naj Bog pomnoži leta Janu Kazimirju," je odgovoril Kmitic.

"Kakor, knez Sudermanije, je oven, zakol onzi vodijo čredo, tako je on privedel švede h križici. Ta se je metal proti pravici."

"To je že četrti," je dejal starosta.

"To je že četrti!" je rekel starosta.

"Peti, Gustav Adolf," je čitala gospodična, "je ubito jagnje, toda ne brez krivde; njegova kri je bila vzrok trpljenja in nezgod."

"Tako! To je Gustav Adolf," je rekel starosta. "Kristine ne omenja, ker so naštet samo možje. Čitaj sedaj, gospodična, konec, ki se nanaša natančno na današnje dni."

Gospodična je čitala sledeče:

"Sestega ti pokažem, ki vzemir suho zemljo in morje in užalosti preproste ljudi. . . ki položijo mojo kazen v roke svojih. Ako ne doseže kmalu svojega namena, se približa nanj moja sodba"

in ostavi kraljestvo v trpljenju in zgodi se, kakor je napisano: naslado sejejo, a želi bodo trpljenje. Ne obiščem samo to kraljestvo, marveč tudi bogata in mogočna mesta, ker so poklicala gladnega, ki bo požrl njihovo izobilje. Ne bo manjkalo notranjega zla in nezgod bo čez mero. Vladali bodo bedaki, a modrti in starci ne bodo dvignili glave. Čast in pravica propadeta, dokler ne pride oni, ki bo potolažil mojo jezo in ne bo štedil svoje duše radi pravice."

"Tu imaš!" je rekel starosta.

"Vse se tako ujema, da le slepec mora dvomiti," je odgovoril starosta.

"Dokler ne pride oni, ki ne bo štedil duše radi pravice!" je zakričal Kmitic. "Upanje prerokovanje še dopušča. Torej ne sodba, marveč rešitev nas čaka."

"Sodoma bi bila rešena, če bi se bilo narvalo v njej deset pravičnih," je odgovoril starosta, "toda niti toliko jih ni bilo. Tako se tudi oni ni našel, ki bi ne štedil duše za pravico, in ura sodb bije."

"Gospod starosta, gospod starosta, ni mogoče!" je rekel gospod Andrej.

Preden je gospod starosta odgovoril, so se duri odprle in iz bo je stopil priletel človek, v oklepju in z mušketo v roki.

"Gospod Šcebricki?" je vprašal starosta.

"Da," je odgovoril prišlec, "slišal sem, da je sodrga napadla velmožnega gospoda, in sem prihitel na pomoč s svojo družino."

"Brez božje volje ne pade človeku las z glave," je odgovoril starec. "Ta vitez me je že rešil iz stiske. Odkod pa prihajaš ti, gospod?"

"Iz Sohačevega."

"Ali si slišal kaj novega?"

"Vedno hujše novice, gospod starosta. Nova nesreča."

"Kaj se je zgodilo?"

"Vojvodstvo krakovsko, sandomiersko, rusko, lubelsko, belsko, volinsko in kijevsko, vsa ta vojvodstva so se podala Karolu Gustavu. Listine so že podpisali poslanci in Karol."

Starosta je začel kimati z glavou, naposled se je obrnil h Kmiticu.

"Glej," je rekel, "in ti še misliš, da se najde oni, ki ne bo štedil svoje duše radi pravice?"

Kmitic si je začel puliti lase iz glave.

"Grozno! Grozno!" je ponavljal s povzdignjenim glasom.

In gospod Šcebricki je nadaljeval:

"Pravijo tudi, da i ostanki vojske, ki se še nahajajo pri gospodu hetmanu Potockem, že odpovedujejo poslušnost in hočejo iti k švedu. Hetman baje ni varen življenja med njimi, delati mora, kar oni hočejo."

"Naslado sejejo, a želi bodo trpljenje in bolest," je rekel starosta. "Kdor se hoče pokoriti za grehe, temu je še čas."

Toda Kmitic že ni mogel več poslušati prerokovanj in novic; hotel je čim prej zasesti konja in si na vetru ohladiti glavo.

"Vstane torej in se začne poslavljati od staroste."

"Kam pa tako naglo?" ga je vprašal starec.

"V Čenstohovo, ker sem tudi grešnik."

"Torej te ne zadržujem, dasi bi te rad pogostil, toda to je nujna stvar, ker sodni dan ni več daleč."

Kmitic je odšel, za njim je pa stopila gospodična, ker je hotel v zastopstvu svojega očeta izkazati čast odhajajočemu gostu, ker so se starosti že šibile noge.

"Ostani v dobrem zdravju, gospodična," je rekel Kmitic, "saj"

ma ne veš, kako sem ti hvaležen."

"Če si mi naklonjen," je odgovorila na to gospodična, "stori mi samo eno uslugo. Gospod, ti greš v Čenstohovo. . . evo ti zlatnika, vzemi ga in daj ga za mašo v kapeli."

"V kakšen namen?" je vprašal Kmitic.

Prerokinja je povesila oči, žalost je obilila njen obraz, obenem pa je lahna rdečica stopila na njeni lici; odgovorila je s tihim, šelestom listov podobnim glasom:

"Za Andreja, da bi ga Bog odvrnil z grešne poti. . ."

Kmitic se je umaknil za dva koraka, izbulil oči in od osuplosti ni mogel nekaj časa izpregovoriti niti besede.

"Za rane Kristusove!" je rekel končno, "kakšen dom je to? Kje sem? . . . Sama prerokovanja, slutnje in namigavanja. . . Gospodična, zovete se Olenka in dajete za mašo za grešnega Andreja? . . . To ne mire biti le gol slučaj, to je prst božji. . . to. . . to. . . saj še zblaznim! . . . Za boga, še zblaznim! . . ."

"Gospod, kaj ti je?"

Toda on jo je prijel siloma za roke in jih začel tresti.

"Prerokuj mi dalje, povej do konca! . . . Ali se oni Andrej vrne in izbriše svoje grehe, ali mu ostane Olenka zvesta? . . . Govori, zakaj brez tega ne grem stran! . . ."

"Kaj ti je, gospod?"

"Ali mu Olenka ostane zvesta?" je ponovil Kmitic.

Gospodični so se solze ulile iz oči.

"Do zadnjega vzdihljaja, do smrtne ure!" je odgovorila jokaje.

Ni še vsega povedala, ko se je zgrudil Kmitic k njenim nogam, kakor je dolg in širok. Hotela je zbežati, a je ni pustil in, poljubovaje njene stopinje, je ponavljal:

"Jaz sem tudi grešni Andrej, kateri hrepeni se vrniti s poti! . . . Jaz imam tudi svojo Olenko. Naj se tvoj Andrej vrne, a moja naj mi ostane zvesta. . . Naj se izpolnijo tvoje besede. . . Balzam in nadejo si mi vlila v zmučeno dušo. . . Bog ti povrni, Bog ti povrni."

Na to se je dvignil, zasedel konja in odjezdil.

XI.

Besede hčerke sohačevskega staroste so napolnile gospoda Kmitica s tolažbo in mu tri dni niso prešle iz glave. Podnevi na konju, ponoči na postelji je premišljeval o tem, kaj se je zgodilo, in vedno je prihajal do zaključka, da to ni bil le navaden slučaj, marveč prej napoved in prerokba božja, da mu njegovo dekle ohrani zvestobo in ga obdari s prejšnjo ljubeznijo, če bo vztrajen in ne zapusti dobre poti, zlasti one, ki mu jo je pokazala Olenka.

"Zakaj če starostova hči," je razmišljal gospod Kmitic, "ostaja zvesta svojemu Andreju, ki do sedaj še ni začel delati pokore, tudi zame še ni ugasla nadeja, ko imam odkritosrčen namen, služiti domovini, poštenosti in kralju!"

Toda na drugi strani tudi ni manjkalo gospodu Andreju brankosti. Odkritosrčen namen je sicer imel, toda ali se ni odločil že prepozno? Mar je še kakšna pot, kakšna prilika? Zdelo se je, da se ljudovlada pogreza z vsakim dnevom bolj, in težko je bilo zapirati oči ob strašni resnici, da ni zanjo nobene rešitve več; Kmitic pa si ni želel ničesar bolj kakor začeti kakršnibodi delo, a voljni ljudi ni videl. Na poti je srečal sicer vsak hip nove postave, nove obraze, toda če jih je pogledal ali poslušal njihove pogovore in razpravljanja, je izgubil še ostaneč upanje.

Nekateri so prešli z dušo in telesom v švedski tabor, iskaje v njem svojo lastno korist; ti so popivali, razgrajali in se veselili kakor na sedmini, potapljačjo v kozarcih in razuzdanosti sram in slahčansko čast.

Drugi so razpravljali v nepojmljivi zaslepljenosti o sili,

katero bo tvorila ljudovlada v zvezi s švedsko, pod žezlom prvega vojskovodje na svetu, in ti so bili najnevarnejši, ker so bili popolnoma prepričani, da obris terrarum mora ukloniti svoje glave pred takim zavezniškom.

Tretji, kakor gospod starosta sohačevski, pošteni in domovini vdani ljudje, so opazovali znamenja na zemlji in na nebu, ponavljali prerokbe ter videli božjo voljo in neupljivo usodo v vsem, kar se je zgodilo, ter prihajali do zaključka, da ni nobenega upanja, nobene rešitve več, da se bliža konec sveta — torej bi bila blaznost misliti na telesno rešitev, a ne skrbeti za dušni blagor.

Drugi zopet so se skrivali po gozdovih ali si pa rešili golo življenje s tem, da so bežali v tujino.

Tako je torej srečaval gospod Kmitic le razuzdane, pokvarjene, blazne ali pa bojazljive ali obupane ljudi; upajočih ni našel.

In medtem je švedska sreča naraščala. Vest, da se ostanki vojske puntajo, zbirajo, groze hetmanom in da hočejo stopiti na švedsko stran, se je potrjevala od dne do dne. Novica, da se je podal gospod praporščak Koniecpolski s svojo divizijo Karolu Gustavu, se je kakor blisk raznesla po vseh krajih ljudovlade in je izruvala še poslednjo vero iz src, saj je bil vendar gospod Koniecpolski zbraški vitez. Za njim sta šla gospod starosta Javorski i knez Dimitrij Višnioviecki, katerega ni zadržalo niti z nesmrtno slavo ovenčano ime.

Začeli so že dvomiti tudi o gospodu maršalu Lubomirskem. Oni, ki so ga poznali, so trdili, da v njem častihlepnost prekaša razum in ljubezen do domovine, da je do sedaj stal pri kralju, ker mu je laskalo, da so bile vse oči uprte vanj, da so ga nekateri vlekli, vabili, da so mu govorili, da ima usodo domovine v svojih rokah. Toda spričo švedske sreče je začel omahovati, se umikati in je v svoji ošabnosti čimdalje bolj izrazilo dajal čuti nesrečnemu Janu Kazimirju, da ga lahko reši ali pa popolnoma uniči.

Ubegli kralj je sedel s peščico svojih vernih, ki so delili usodo z njim, v Glogovi; ali dan na dan ga je kdo zapustil ter prešel k švedom. Tako se slabiči krejijo v dnevih nesreče, celo takšni, katerim prvi utrip srca kaže, naj hodijo po pošteni in trnjevi poti. Karol Gustav jih je sprejemal z odprtimi rokami, jih nagrajal, obsiljal z obljubami, ostanek zvestih prištevaje družil in vabil — ter tako z vsakim dnem razširjal svojo vladost: sreča sama mu je odstranjevala izpred nog vse ovire, z poljskimi silami je osvajal Poljsko, zmagoval je brez boja.

Vrste vojvod, kaštelanov, kraljevskih in litevskih uradnikov, cele čete oborožene šlahte, celi prapori neprekosljive poljske konjenice so stali v njegovem taboru, zroč v oči novemu gospodu, pripravljeni na njegov migljaj.

Ostanki kraljevih vojsk so čimdalje bolj silili v hetmana: "Pojdi! Skloni svojo sivo glavo pred veličanstvom Karola. . . Pojdi, zakaj mi hočemo biti podložniki švedov!"

"K švedom! K švedom!"

In v pokrepetih teh besed je zabiskalo na tisoče sabelj.

Obenem pa je vojna neprestano razgrajala na vzhodu. Strašni Hmielnicki je zopet oblegal Lvov in krdela njegovih privržencev, dirjajoča mimo nepremakljivega obzidja Zamostja, so se razkropila po vsem lubelskem vojvodstvu do samega Lublina.

Litva je bila v rokah švedov in Hovanskega. Radzivil je začel vojno na Podlesju; obmejni grof je odlašal in je vsak hip mogel zadati zadnji sunek umirajoči ljudovladi, medtem pa se je ojačal v kraljevski Prusiji.

Poslanci so hiteli z vseh stra-

ni k švedskemu kralju, želeč mu srečne zmage.

Približala se je zima, listje je padalo z drevja, jate krokarjev, vran in kavk so zapuščale gozdove in letale nad vasmimi in mesti ljudovlade.

Za Piotrkovom je zašel Kmitic zopet v švedske oddelke, ki se napolnjevali vse ceste in pota. Po padcu Krakova so korakali nekateri proti Varšavi. Pravili so namreč, da čaka Karol Gustav, ki je bil sprejel izraze vdanosti od južnih in vzhodnih vojsk, in podpisal "kapitulacijo," samo še, da se podajo oni ostanki vojske, ki stoje pod poveljem gospoda Potockega in Lackoronskega, potem da krene takoj v Prusijo in da radi tega pošilja vojsko naprej. Gospoda Andreja ni nihče ovrnil na poti, ker splošno šlahta ni vzbujala nobenega suma in je šlo mnogo oboroženih služabnikov s švedi; drugi so potovali v Krakov, da se poklonijo novemu kralju ali pa si izposlušajo od njega karkoli; torej niso več nobenega povpraševali po spremnih listinah ali potnemu listu, še tembolj, ker se v bližini Karola, ki se je delal ljubeznivega, niso upali nikogar nadlegovati.

Poslednjo noč pred prihodom v Čenstohovo je prenočeval gospod Andrej v Krušinu; toda je dva je sedel, so prišli gostje. Najprej je prišel švedski oddelki, ki je šel okoli sto konj, pod poveljem nekoliko oficirjev in nekakega veljavnejšega kapitana. Bil je to mož srednje starosti, dokaj čedne postave, visok, krepak, plečat, z bistrimi očmi. A dasi je nosil tuj kroj in je bilo videti na prvi pogled, da je tu-

je, je vendar pri svojem vstopu izpregovoril v najčistejši poljsčini in vprašal gospoda Andreja, kdo je in kam potuje.

Gospod Andrej je takoj povedal, da je šlahčič iz sohačevskega, kar se je moglo čudnon zdeti oficirju, da se je podložnik mejnega grofa spustil v tako daljne kraje. Ko pa je nato izvedel, da potuje gospod Andrej k švedskemu kralju s pritožbo, da mu nočejo izplačati označene vsote, je rekel častnik:

"Pri velikem oltarju je najbolje moliti in prav storiti, gospod, da greš k samemu kralju. Zakaj dasi ima na tisoče stvari v glavi, vendar nikomur ne odredi; šlahti je tako ljubezniv, da so vam že švedje zavistni."

"Da bi le imel kaj denarja v blagajni. . ."

"Karol Gustav ni vaš nekdanji Jan Kazimir, ki se je celo od živod moral izposojevati, zakaj kar je imel, to je dal takoj prvemu beraču. Sicer pa da se nam le posreči gotovo podjetje, ne bo zmanjkalo denarja v blagajni."

"O kakem podjetju govori vaš milost?"

"Premalo se poznavam, gospod vitez, da bi ti smel zaupati tajnost. Vedi samo to, da čez teden ali dva bo zakladnica švedskega kralja tako težka kakor sultanova."

"Torej mu najbrže naredi denar kak alhimit, ker ga v tem kraju ni mogoče nikjer dobiti."

"V tem kraju? Treba je le roko smelo iztegniti. A drznosti nam ne manjka. Dokaz v tem, da tu gospodarimo."

"Res je, res je!" je rekel Kmitic, "prav zadovoljni smo radi"

tega vladanja, zlasti, če nas napučite, na kakšen način pridemo do denarja kakor do tresk. . ."

"Ta sredstva so bila v vaši roki, toda rajši bi bili poginili od gladi, nego bi ondaj vzeli le en groš."

Kmitie je bistro pogledal oficirja.

"Zakaj so taka mesta, ki se boje nanje položiti roke še celo Tatarji!" je dejal.

"Preveč bistroumen si, gospod!" je odgovoril oficir, "pomni samo, da ne greš k Tatarjem, marveč k švedom po denar!"

Nadaljnji razgovor je prekinil prihod novega spremstva. Oficir ga je očividno pričakoval, ker je planil naglo iz krčme. Kmitic je stopil koj za njim in obstal v veži, da bi videl, kdo je prišel.

Naprej je dospela zaprta kočija, v četr vprežena ter obkoljena od oddelka švedskih konjenikov, ter obstala pred krčmo. Oficir, ki se je razgovarjal s Kmiticem, je skočil naglo k njej, odprl vrata ter se globoko priklonil pred osebo, ki je sedela notri.

"To mora biti kaka visoka oseba. . ." si je mislil Kmitic.

Vtem so prinesli iz krčme prižgane bakle. Iz kočije je stopila imenitna oseba, oblečena s tujim črnim plaščem, dolgim do kolen, obšitim z lisicjo kožuho-

vino, in s klobukom s peresi.

Oficir je vzel iz jezdečevih rok baklo, se priklonil še enkrat ter dejal:

"Tod, ekscelesca!"

Kmitic se je umaknil čimprej v sobo, onadva pa sta šla takoj za njim. Oficir se je priklonil tretjič ter dejal:

POZOR!

POZOR!

NAJNOVEJŠE SLIKE VSEH VRST OD RAZNIH ZNAMENTIH SLIKARJEV

Velika zaloga vseh vrst knjig, kakor tudi molitvenikov, slovenskih, angleških in drugih. Velika zaloga rožnih vencev, kipov. Edina slovenska trgovina te vrste v Ameriki. Bogata izbira božičnih jasec in drugih predmetov. Koledar Ave Maria, Mohorjeve knjige, božične razglednice v slovenskem jeziku itd.

JOSEPH GRDINA

LASTNIK SLOVENSKE KNJIGARNE

6121 St. Clair Ave.

PRIDITE IN OGLEDITE SI

MIKLAVŽ

PRIDE K NAM

18., 19., 20. in 22. decembra

Delil bo otrokom darila brezplačno

Imamo veliko zalogo krasnih božičnih daril. Velika izbira oblek za žene in dekleta. Srajce, kravate in spodnja obleka za moške, za otroke oblečke, kaje, nogavice, kakor tudi veliko izboje igrač. Plahte in kovtre, kakor tudi blago na jarde.

PRIDITE IN OGLEDITE SI NAŠO TRGOVINO

DAJEMO EAGLE STAMPS

Prva slovenska hemstitching izdelovalnica v Clevelandu

VOŠČIMO VESELE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO IN SE

PRIPOROČAMO TUI ZA LETO 1931

ALBERT SIMENS

694 E. 200th St.

Tel. KEnmore 3463-J